

andre ifølge forskellige Love. Denne Gaardmændenes Skattesvarelse frembyder imidlertid for Tiden et meget kompliceret Forhold; det vil af den foregaaende Udvikling fremgaa, at Godtgørelsen som Hovedregel vel udbetales til Ejerne af Arvefæstegaarde for Skattesvarelsen af Arvefæstehuse, men at den dog i flere Tilfælde udredes til Ejere af (tidligere Fæste, men nu) Selvejergaarde; at den omvendt i enkelte Tilfælde udbetales for Skattesvarelsen af Huslodder, der for være givne i Arvefæste, men i Virkeligheden ikke længere have denne Egenskab, fordi samtlige Husafgifter ere blevne afløste i Medfør af Lov 25. Marts 1871, samt at Godtgørelsen endelig udredes for Skattesvarelsen af de enkelte Selvejehuse, der endnu behøves af de tidligere Fæstere eller disses Enker. For Gaardejernes Vedkommende maa dernæst den hele Ordning, hvorefter de gennem Tiderne ere forpligtede til at svare alle mulige Skatter af Huslodderne blot imod den en Gang for alle fastsatte Godtgørelse, i Princippet siges at være lidet naturlig og lidet betryggende. Dette Forholds Ophør, der saaledes i sig selv er ønskeligt og formentlig ogsaa særlig ønskes af alle vedkommende Husmænd, jfr. Andragende Bilag D., synes imidlertid at være en Konsekvens af Lov Nr. 103 af 15. Maj 1903 om Ejendomsskyld. Idet nemlig de paa Gaardene udstedte Skøder bestemt fremhæve *Husjorden* som Grundlaget for Gaardejernes Skattepligt og alle de af Gaardejerne hidtil betalte Huskatter ogsaa have haft umiddelbart Hensyn til *Jorden*, er den nye Skat, Ejendomsskylden — der hviler saavel paa Jord som paa Bygninger — i sig selv noget mere end Skat paa Jord og for saa vidt ganske forskellig fra de tidligere bestaaende Skatter af Landejendomme. En saadan Skat kunne Gaardmændene da ikke ifølge Skøderne anses forpligtede til at betale, men bliver det saaledes nødvendigt fra Ejendomsskyldlovens Ikrafttræden at regne at føre Skattesvarelsen over paa Husmændene selv, bør der formentlig atter tillægges disse — der hidtil have nydt en i de oprindelige Arvefæsteskøder begrundet Eritagelse for Skattesvarelsen af Huslodderne — et Vederlag for Overtagelsen af denne Skattepligt. Spørgsmaalet bliver da, hvorledes dette Vederlag nærmere bør heregnes. I saa Henseende vil det vistnok være rigtigst at søge oplyst, hvilken Betydning Udredelsen af de tidligere Hartkornsskatter faktisk have haft for Gaardmændene, altsaa at udfinde Skattesvarelsens „Værdi“ og derefter tillægge Husmændene, der nu skulle overtage den nye Skattepligt, denne Værdi. Det bør med andre Ord søges oplyst, hvor stort et Beløb der før 1. Juli 1904 svarede i Hartkornsskat til Staten af hver enkelt Huslod. Det vedkommende Beløb maa da fradrages i Husloddernes aarlige Jordebogafgifter, eller hvor Afløsning af Husafgifterne i Medfør af Lov 25. Marts 1871 undtagelsesvis har fundet Sted, jfr. ovenfor, fremtidig udbetales de vedkommende Husejere af Jordebogskassen. Paa den anden Side vil det nævnte Beløb være at fradrage i den Gaardejerne hidtil tillagte Godtgørelse af Jordebogskassen, og det muligt overskydende Beløb af denne vil da herefter tjene Gaardmændene som udelt Vederlag for Afsavnet af Husjorden, jfr. ovenfor i den historiske Fremstilling. Den saaledes foreslaaede Omordning af det hele Skattebetalingssystem vil imidlertid udkræve Lovhjemmel. En saadan Lov vil Finansministeriet formentlig have al Anledning til snarest at søge gennemført. Ved samme Lejlighed bør Ministeriet imidlertid tage under Overvejelse, om det ikke vilde være rigtigst samtidig at føre Pligten til Udredelsen af Husloddernes Bidrag til Amtsrepartitionsskatten, hvilke Bidrag Gaardmændene hidtil have svaret i Forhold til Husloddernes Hartkorn, over paa Ejerne af Huslodderne selv. Herom skal i Korthed bemærkes følgende: Om Oprindelsen til denne Gaardmændenes „kommunale Skattepligt“ har intet sikkert kunnet oplyses³⁾. Det synes imidlertid i sin Orden, at Pligten til at svare de amtskommunale Bidrag — lige gyldigt, om disse i de nærmeste Aar kun skulle svares for en Del efter Hartkornet og med Resten efter Ejendommenes Værdi, jfr. Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903 § 22 — overføres til Huslodsejerne jevnside med Skattepligten overfor Statskassen. Men da Husmændene i umindelige Tider have været fri for Udredelsen af de amtskommunale Skatter, synes de i hvert Fald at have et billigt Krav paa Godtgørelse, dersom Skattepligten nu overføres paa dem. — En saadan Godtgørelse kunde formentlig passende ansættes til et Beløb, der svarer til Gennemsnittet af de af Gaardmændene i de sidste 20 Aar erlagte Bidrag til Amtsfonden af Husloddernes Hartkorn. Med en

³⁾ Blandt andet af denne Grund er det hele Forhold ikke omtalt ovenfor i den historiske Fremstilling.